

Ἑπιστημονικαὶ Ἀνακοινώσεις

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΠΟ- ΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Τὴν 10ην παρελθόντος Νοεμβρίου ἐγένετο εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἀνωτ. Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου ἡ πρώτη ἀνακοίνωσις τῆς β' περιόδου τοῦ Συνδέσμου Πτυχιούχων Πολιτικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἑπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου ἐκήρυξε τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς περιόδου καὶ τὴν ἑναρξιν τῆς συνεδριάσεως, καὶ ἀκολούθως ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Δελιθάνην, ὅστις ἀνέπτυξε τὸ ζήτημα τῆς ἐπιδράσεως ἐπὶ τῆς διεθνοῦς οἰκονομίας τῶν ἀμέσων κυβερνητικῶν μέτρων¹.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ κ. Δελιθάνη ἐπηκολούθησε συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος πλεῖστα ἐκ τῶν παρευρισκομένων μελῶν.

Πρῶτος ὁ κ. Μακρῆς λαβὼν τὸν λόγον παρατηρεῖ ὅτι τὰ ἄμεσα κυβερνητικὰ μέτρα δὲν εἶχον μόνον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἀνεργίας ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας. Φρονεῖ ὅτι τὰ μέτρα ταῦτα χαρακτηρίζουν τὴν μεταβατικὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ Καπιταλισμοῦ πρὸς τὴν Διευθυνομένην Οἰκονομίαν.

Ὁ κ. Πίντος λέγει ὅτι τὰ ἄμεσα οἰκονομικὰ μέτρα τὰ σχετιζόμενα μὲ τὴν δασμολογικὴν πολιτικὴν, δημιουργήσαντα μίαν βιομηχανίαν εἰς τὰς ἀγροτικὰς χώρας, ἐπέφεραν διαρθρωτικὰς μεταβολὰς εἰς τὴν διανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἐδημιούργησαν δὲ προβλήματα κοινωνικά, τὰ ὁποῖα κατ' ἀνάγκην προεκάλεσαν τὴν Διευθυνομένην Οἰκονομίαν. Ἡ ἐσωτερικὴ δὲ Διευθυνομένη Οἰκονομία δὲν εἶναι ἄσχετος πρὸς τὴν Διεθνῇ.

Ὁ κ. Ζολώτας παρατηρεῖ ὅτι τὰ μέτρα δὲν ἔχουν χαρακτηρὰ διαρκῇ οὐδ' ἱκανοποιητικόν. Τὰ κληρικὰ ἐγεννήθησαν ἐκ τῆς ἀνάγκης, ἡ δὲ παράτασις τῶν δημιουργεῖ δυσχερείας. Τὰ ἄμεσα κυβερνητικὰ μέτρα καθίστανται ἐπικίνδυνα ὅταν λαμβάνωνται διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν αὐτάρκειαν μιᾶς χώρας, ὡς ἐν Γερμανίᾳ συνέβη, ἐμποδίζουν τὴν ὁμαλὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἀποτελοῦν κίνδυνον διὰ τὴν εἰρήνην. Ὡς δὲ διὰ τοῦ Ἑλληνο-γερμανικοῦ κληρικὰ συνέβη ἐπιβαρύνεται ὁλόκληρος ἡ κατανάλωσις χάριν ἐνὸς κλάδου παραγωγῶν. Περαιτέρω λέγει ὅτι δὲν νομίζει ὅτι πᾶς

¹ Τὸ κείμενον τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ κ. Δελιθάνη ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ προηγούμενον τεύχος τῆς Ἑπιθεωρήσεως.

προστατευτισμὸς πρέπει νὰ λείψῃ, ἀλλὰ μία κανονικὴ δασμολογικὴ πολιτικὴ ἀρκεῖ.

Ὁ κ. Ζαβιτσιᾶνος φρονεῖ ὅτι διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἐλευθερία συναλλαγῶν πρέπει τὰ συναλλασσόμενα μέρη νὰ εἶναι ἰσοδύναμα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν συμβαίνει εἰς τὰς διεθνεῖς σχέσεις. Τὰ μέτρα ταῦτα ἐλήφθησαν πρὸς ἄμυναν τῶν πτωχῶν καὶ γεωργικῶν κρατῶν καὶ ἐπέφεραν σημαντικὰς μεταβολὰς εἰς τὸ Διεθνὲς πεδῖον.

Ὁ κ. Κατηφόρης συμμερίζεται τὴν γνώμην ὅτι ἡ τελευταία κρίσις ἦτο ἡ κυρία αἰτία τῆς λήψεως τῶν ἀμέσων οἰκονομικῶν μέτρων, ἀλλ' ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς φιλελευθερωτέραν οἰκονομίαν. Μ' ὅλον τοῦτο ὅμως ἡ τάσις πρὸς λήψιν τῶν μέτρων τούτων ἐμφανίζεται πολὺ παλαιότερον ἀφ' ὅτου ἐπεβλήθησαν διὰ πρώτην φορὰν οἱ προστατευτικοὶ δασμοί. Αἱ διεθνεῖς οἰκονομικαὶ σχέσεις βαίνουν συνεχῶς ἐλαττούμεναι μεταξὺ κρατῶν ὁμοίας διαρθρώσεως. Ὁ ὄγκος τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου βαίνει διαρκῶς μειούμενος. Ἐνα κράτος ἔχει συμφέρον νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν βιομηχανικὴν του παραγωγὴν διὰ νὰ μειωθοῦν τὰ ἔξοδα τῆς παραγωγῆς ἔστω καὶ διὰ Ντάμπινγκ. Ἐξ οὗ ὁ ἰσχυρὸς ἀνταγωνισμὸς καὶ οἱ ποσοτικοὶ περιορισμοί.

Ὁ κ. Ἀβέρωφ παρατηρεῖ ὅτι τὰ ληφθέντα μέτρα ἐπέφερον ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς διαρθρώσεως τῶν ὀλγώτερον προηγμένων κρατῶν. Ἡ πίεσις τοῦ ὄγκου τῶν οἰκονομικῶς καὶ πολιτικῶς μεγάλων κρατῶν δὲν ἐπέτρεψε τὴν ἀνάπτυξιν βιομηχανίας. Νῦν δίδεται ἡ εὐκαιρία εἰς τὰς μικρὰς χώρας ν' ἀναπτύξωσι τὴν βιομηχανίαν των.

Ὁ κ. Παπαλάμπρου λέγει, ὅτι τὰ ἄμεσα κυβερνητικὰ μέτρα διαταράσσουν ἀναμφιβόλως τὸν ὁμαλὸν ρυθμὸν τῆς Οἰκονομίας.

Ὁ κ. Παρασκευόπουλος διατυπώνει τὴν γνώμην ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων ληφθέντα μέτρα προεκάλεσε ἡ κρίσις, ἀπέβλεπον δὲ ταῦτα εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγικότητος. Ἀντὶ τούτου ὅμως περιορίσθη τὸ νυναντίον ἡ ἔκτασις αὐτῆς, ἡ ἔκτασις τῶν συναλλαγῶν καὶ τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα. Πρέπει, κατὰ συνέπειαν, νὰ καταργηθοῦν ἐντελῶς τὰ μέτρα ταῦτα. Μόνον μέτρα ὑποστηρίζοντα πτωχὰς καὶ δεινοπαθοῦσας τάξεις ἐπιτρέπονται.

Ὁ κ. Δεληθάνης εὐχαριστεῖ τοὺς ὁμιλητάς, καὶ ἀπαντῶν εἰς τὰς διατυπωθείσας παρατηρήσεις λέγει ὅτι ἐὰν τὰ ἐσωτερικὰ κυβερνητικὰ μέτρα προεκάλεσαν τὰ διεθνή ἢ ἀντιθέτως, τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἑκάστην περίπτωσιν. Τὰ κράτη ἐνδιαφέρονται μόνον δι' ἑαυτά. Ἡ Γερμανία ἀνέλαβε νὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς γεωργοὺς της ἕνεκα τῆς διεθνοῦς ἀναρχίας. Τὰ ἄμεσα κυβερνητικὰ μέτρα ἂν καὶ δὲν δικαιολογοῦνται θὰ διατηρηθοῦν πρὸς αὐξήσιν τῶν ἐξοπλισμῶν καὶ ἀντιμετώπισιν τῆς νέας κρίσεως ἥτις ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ἐμφανισθῇ.

Κατὰ τὴν Β' Συνεδρίασιν τοῦ Συνδέσμου γενομένην τὴν 2 παρ. Δεκεμβρίου, ὠμίλησεν ὁ κ. Κατηφόρης περὶ τοῦ ἐθνικοῦ καὶ διεθνοῦς νομισματικοῦ κανόνος. Τὸ κείμενον τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ κ. Κατηφόρη δημοσιεύεται ἄνωτέρω.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς διαλέξεως ἐπηκολούθησε συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος. Πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον ὁ κ. Ζολώτας εἶπεν, ὅτι καὶ ὁ ἴδιος ἦτο ἄλλοτε ὑπὲρ τοῦ διευθυνομένου νομίσματος, ἀλλὰ νῦν ἐπέισθη ὅτι ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν διεθνεῖς σχέσεις δὲν δυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν τὸν χρυσοῦν κανόνα. Ἀναφέρει τὰς σοβαρὰς συνεπείας τὰς ὁποίας ἔχει τὸ διευθυνόμενον νόμισμα ἐπὶ τῶν διακυμάνσεων τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος καὶ εἰς τὰς ὁποίας ἡ Ἐκδοτικὴ Τράπεζα δὲν δύναται νὰ ἀντιδράσῃ. Τὸ κοινὸν προσέχει μᾶλλον εἰς τὸ συνάλλαγμα καὶ οἰαδήποτε διακύμανσις αὐτοῦ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν τιμῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ. Διὰ νὰ καταπολεμήσωμεν τοὺς ἀλογίστους ψυχολογικοὺς παράγοντας δὲν ἔχομεν ἀνάγκην σταθερᾶς, ἀλλὰ διεθνοῦς βάσεως, διότι ὁ οἰκονομικὸς κύκλος τοῦ ἐσωτερικοῦ δὲν εἶναι ἀνεξάρτητος τοῦ διεθνοῦς. Ἡ Ἑλλάς π. χ. θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐφαρμόσῃ ἐθνικὸν διευθυνόμενον νόμισμα.

Ὁ κ. Κολόμβος παρατηρεῖ ὅτι οἱ κηρυσσόμενοι ὑπὲρ ἡ κατὰ τοῦ χρυσοῦ κανόνος ἔχουν ὑπ' ὄψιν τῶν τὰς διακυμάνσεις τῶν τιμῶν τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ τῶν κρίσεων 1921 καὶ 1929. Ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἀνεργία καὶ τὰ ἄλλα παρατηρηθέντα κακὰ ὀφείλονται εἰς τὸν χρυσοῦν κανόνα. Διὰ τοῦτο δὲ αἱ τάξεις μὲ σταθερὸν εἰσόδημα εἶναι ἡγανακτισμέναι κατ' αὐτοῦ. Τὸ ζήτημα τῆς σταθερότητος τῶν τιμῶν ἔχει σχέσιν μὲ τὸ ζήτημα τῆς παραγωγῆς ἀγαθῶν καταναλώσεως καὶ μέσων παραγωγῆς. Ἡ σταθεροποίησις τῶν τιμῶν πρέπει νὰ προτιμᾶται τῆς τοῦ συναλλάγματος ἐὰν ἀμφότεραι δὲν εἶναι δυναταί.

Ὁ κ. Δελιθανῆς νομίζει ὅτι ἡ πολιτικὴ τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου ἐγένετο μόνον εἰς τὴν Ἀγγλίαν διότι ἐκεῖ ὑπῆρχον αἱ προϋποθέσεις τῆς ἐφαρμογῆς του, τὰ δὲ ἄλλα κράτη ἀπλῶς προσηρμόζοντο μὲ τὸ Λονδίνον. Ἀποδέχεται τὴν σημασίαν τοῦ χρυσοῦ κανόνος διὰ τὴν διατήρησιν τῶν διεθνῶν σχέσεων. Τὰ Κράτη τὰ παρὰσχόντα πιστώσεις εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δὲν ἐζημιώθησαν ὥς οἱ ἰδιῶται πιστωταί, διότι οὕτω προέλαβον ὠρισμένας ὑπερβολὰς χορηγήσεως πιστώσεως ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αἰτνες θὰ ἔβλαπτον τὴν οἰκονομίαν. Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ χρυσοῦς κανὼν λειτουργεῖ μόνον εἰς περιόδους ὀμαλίας, μειοῖ τὴν σημασίαν του.

Ὁ κ. Πετρίτσης φρονεῖ ὅτι ἐπῆλθε κάποια σύγχυσις εἰς τοὺς ὅρους διευθυνόμενον καὶ ἐθνικὸν νόμισμα, διότι ἡ ὑπαρξὶς διευθυνομένου νομίσματος δὲν ἀποκλείει τὸν χρυσοῦν κανόνα.

Ὁ κ. Πίντος ἀναφέρει ὅτι ὁ Keynes ὑπελόγισε ὅτι ἐὰν ἐπανήρχετο εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὁ χρυσοῦς κανὼν, καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀγγλίας ἐπανέκτα τὰς πρὸ τοῦ 1914 ἀγοράς, μόνον τὰ 2)3 τῆς δυναμικότητος τοῦ βιομηχανικοῦ ὀπλισμοῦ τῆς Ἀγγλίας θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο. Ὁ

ὑπολογισμὸς οὗτος καὶ ἂν ἀκόμη δὲν εἶναι ἀκριβὴς ἀποδεικνύει πάντως ὅτι ὑπάρχουν βαθύτερα ὀργανικὰ αἰτία ἅτινα δὲν δύνανται ἐξ ὀλοκλήρου νὰ ἄρθωσι δι' ἀπλῆς νομισματικῆς πολιτικῆς. Σήμερον διὰ νὰ ὑπάρξῃ βιομηχανία ἀπαιτεῖται πρὸ παντὸς ἀνάπτυξις τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ὄγκου τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου εἶναι προβληματική.

Ὁ κ. Παρασκευόπουλος λέγει ὅτι ὁ χρυσοῦς κανὼν κατῴρθησε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σταθερότητα τῆς συναλλαγματικῆς τιμῆς. Εἰς ἀνωμάλους περιστάσεις οὐδὲν σύστημα ἐξησφάλισε μίαν σταθερότητα. Δὲν ἴδυνάμεθα νὰ θυσιάσωμεν τὸν χρυσοῦν κανόνα ἐπειδὴ δὲν ἐξησφάλισε οὗτος τὴν σταθερότητα τῶν τιμῶν. Ὁ Knapp ὁρθῶς διήρεσε τοὺς οἰκονομολόγους εἰς νομιναλίστας καὶ μεταλλιστάς, διότι ἡ νομισματικὴ μονὰς οὐδέποτε ἐκυκλοφόρησε αὐτοουσία.

Ἐν τέλει ὁ κ. Κατηφόρης ἀφοῦ ηὐχαρίστησε τοὺς ὁμιλητάς, ἀπαντῶν ἐπὶ τῶν διατυπωθεισῶν ὑπ' αὐτῶν παρατηρήσεων λέγει ὅτι τὸ διευθυνόμενον νόμισμα δὲν προϋποθέτει ἐγκατάλειψιν τοῦ συναλλάγματος εἰς τὴν τύχην του. Τὸ συνάλλαγμα πρέπει νὰ ἐξυπηρετῇ τὴν ἐσωτερικὴν παραγωγήν. Κατόπιν διαλογικῆς συζητήσεως μετὰ τοῦ κ. Ζολώτα συμφωνεῖ μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸ ἐθνικὸν νόμισμα διὰ νὰ ἔχῃ ποιάν τινα ἐπιρροὴν πρέπει νὰ υἱοθετηθῇ ἀπὸ μεγάλα κράτη. Ἀκολούθως ἀπαντῶν εἰς τὸν κ. Παρασκευόπουλον καὶ ἄλλους ὁμιλητάς παρατηρεῖ ὅτι δὲν ἰσπάζεται τὴν θεωρίαν τοῦ Knapp ἀλλὰ τὴν ἀνέφερεν ἀπλῶς ὥς ἐπικρατοῦσαν.
